



‘... เมื่อรักษาดี ใจหยุดอยู่ในคือนั้น คีลไม่เป็นไปเพื่อกำลัง
ต้องการรักษาดีจะให้รวยเท่านั้น เท่านั้น มั่งมีเท่านั้น มั่งมีเท่านั้น
คีลเป็นไปด้วยกำลังเช่นนี้ไม่มี ไม่ประสงค์เป็นอริคีล
ส่วนอริคีลนี้ เมื่อใจหยุดอยู่กลางดวงคีล ก็หยุดทีเดียว
มุ่งแต่สมาธิต่อไปไม่ได้มุ่งสิ่งอื่น ...’

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

กัณฑ์ที่ ๒๐

ศีลทั้ง ๓ ประการ

๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

อธิศีลสิกขาสมาทาเน อธิจิตตสิกขาสมาทาเน อธิปัญญาสิกขาสมาทาเน
อูปมาเทน สหฺปาเทสฺสามาติ เอวญฺติ โน สิกฺขิตพฺพหฺตฺย

โอวาทปาติโมกฺขาติปาโจ พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา แก่ด้วยศีลทั้ง ๓ ประการ ซึ่งสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ทรงประทานเทศนาเรียกว่า อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา ทั้ง ๓ ประการนี้เป็นศีลทางพุทธศาสนาต้องประสงค์ แม้ศีลตั้งแต่เป็นศีลต่ำลงไปกว่านี้ พุทธศาสนาก็นิยมยินดี เพราะศีล สมาธิ ปัญญา ทั้ง ๓ ประการ ได้แสดงมาแล้ว

ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ ประสงค์เอาศีล ๕ ประการ ศีลโดยปริยายเบื้องสูง ประสงค์เอาปาฏิโมกข์สังวรศีล และบริบูรณ์ด้วยมารยาทและโคจร เห็นภัยทั้งหลายสมโทษแม้มีประมาณน้อย สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทบัญญัติน้อยใหญ่ทั้งหลาย เป็นศีลโดยปริยายเบื้องสูง

สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ พระองค์ได้ทรงแนะนำว่า อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้สละอารมณ์ทั้งสิ้นหลุดขาดจากใจ ถึงซึ่งความเป็นหนึ่งใจได้ นี่สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ สมาธิโดยปริยายเบื้องสูง ทรงแนะนำให้ดำเนินถึงปฐมฌาน ทุตยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน เมื่อเข้าฌานใดฌานหนึ่งได้ เรียกว่าสมาธิโดยปริยายเบื้องสูง

ปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ พระองค์ได้ทรงแนะนำว่า อริยสาวกในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้ปฏิบัติถึงซึ่งความเกิดขึ้นและความเสื่อมไป รู้ความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปชัด และข้อปฏิบัติดำเนินถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งทุกข์โดยชอบ อันเป็นเครื่องเบียดหน่ายอันประเสริฐ นี่ปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ ปัญญาโดยปริยายเบื้องสูง คือพระองค์ทรงแนะนำว่า ภิกษุในธรรมวินัยของพระตถาคตเจ้านี้ เป็นผู้รู้ชัดว่านี้ทุกข์



นี้เหตุเกิดทุกข์ นี้ความดับทุกข์ นี้ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ รู้ชัดในสังขารทั้ง ๔ นี้ นี่ทางปัญญาโดยปริยายเบื้องสูง

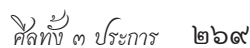
ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ เบื้องสูง สมาธิโดยปริยายเบื้องต่ำ เบื้องสูง ปัญญาโดยปริยายเบื้องต่ำ เบื้องสูงนั้น ได้แสดงแล้วในสัปดาห์ก่อนๆ โน้น

บัดนี้จักแสดงในอริศีล อริจิต อริปัญญา ต่อจากศีล สมาธิ ปัญญา โดยปริยาย เบื้องต่ำเบื้องสูงเป็นลำดับมา

อริศีล แปลว่า ศีลยิ่ง อริจิต แปลว่า จิตยิ่ง อริปัญญา แปลว่า ปัญญายิ่ง แปลตามมคธภาษาประกอบตามวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า พุทธศาสนิกชนทั้งหลายถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท ไม่เลินเล่อ ไม่เผลอตัว ในอันถือมั่นซึ่งศีลยิ่ง ในอันถือมั่นซึ่งจิตยิ่ง ในอันถือมั่นซึ่งปัญญายิ่ง ดังนี้ **เอวณฺหิ โน สิกฺขิตพฺพํ** อย่างนี้ อย่างนี้แม้จริงอันเราทั้งหลายควรศึกษา แปลเนื้อความเป็นสยามภาษาได้ความดังนี้ ต่อแต่นี้จะอธิบายในเรื่องอริศีล อริจิต อริปัญญา สืบเป็นลำดับไป

อริศีล แปลว่า ศีลยิ่ง ศีลยิ่งนั้นเป็นโณน ศีลตามปกติธรรมดาที่ได้แสดงมาแล้ว โดยปริยายเบื้องต่ำเบื้องสูง ศีลยิ่งนะ ยิ่งกว่าเบื้องต่ำเบื้องสูงไปกว่านั้นหรือ ศีลยิ่งนะ ต้องเห็นศีล ไม่ใช่รู้จักศีล เห็นศีลทีเดียว ศีลโดยปกติสัรรวมกาย วาจา ระเบิดร้อยดีไม่มีโทษ งดเว้นเบญจวิธี ๕ ประการ ขาดจากจิตสันดาน บริสุทธิ์ดุจพระอรียสาวกในธรรมวินัยของพระศาสดา นี่ศีลตามปกติธรรมดา ไม่ใช่อริศีล นี่ศีลโดยปริยายเบื้องต่ำ ศีลโดยปริยายเบื้องสูง เหมือนภิกษุสามเณรกำลังศึกษากันเช่นนี้ ปาฏิโมกข์สังวรศีล สัรรวมตามพระปาฏิโมกข์ เว้นข้อที่พระพุทธเจ้าห้าม ทำตามข้อที่พระองค์ทรงอนุญาต **อาจารย์โคจรสมฺปนฺโน** ถึงพร้อมด้วยมารยาทเครื่องมาประพฤติโดยเอื้อเฟื้อและโคจร **อณฺมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวิ** เห็นภัยทั้งหลายในโทษแม้มีประมาณน้อย **สมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ** สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทบัญญัติน้อยใหญ่ทั้งหลาย นี่ศีลโดยปริยายเบื้องสูง ไม่ใช่อริศีล

คือบริสุทธิ์ตลอดจนกระทั่งถึงเจตนา ความนึกคิดอ่านก็เป็นศีลจริงๆ ตรงตามวาระพระบาลีว่า **เจตนาหิ ภิกฺขเว สีลํ** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เจตนาความคิดอ่านทางใจนั้นแหละเป็นศีล รับสั่งดังนี้ นี่ก็เป็นเจตนาศีล ความคิดอ่านทางใจ ศีลมีแต่กายกับวาจา เจตนาเป็นศีล ความนึกคิดอ่านก็เป็นศีลอีก เป็นศีลด้วย แต่ว่ายังไม่ถึงอริศีล อริศีล ศีลที่เห็น ไม่ใช่ศีลที่รู้ เจตนาความคิดอ่านปกติสละสลวยเรียบร้อยก็มาจากศีล ศีลเป็นดวงใสอยู่ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ดวงธรรมที่ทำให้



อริสัล อริจิต อริปัญญา ทั้ง ๓ ดวงนี้ นี่แหละเป็นธรรมดองแท้ในพุทธศาสนา เมื่อผู้ปฏิบัติในศีล สมาธิ ปัญญา ต้องเข้าถึงดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา จึงจะได้ชื่อว่าเข้าถึงอริสัล เข้าถึงอริจิต เข้าถึงอริปัญญา ถ้าจะดำเนินต่อไปตามร่องรอยของพระ



พุทธศาสนา กลางดวงปัญญาไม่มีวิมุตติ กลางดวงอริปัญญานั้นไม่มีวิมุตติ วิมุตติอย่างไร วิมุตติหลุดทีเดียว หลุดจากศีล สมาธิ ปัญญา ลงไปที่เดียว วิมุตติ แปลว่า วิมุตติ หลุด แปลว่า หลุดพ้น กลางดวงวิมุตตินั้นจะเข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติ ญาณทัสสนะเป็นธรรมที่พึงจะรู้เห็นตามความเป็นจริง หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณ ทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้าเท่านั้นก็จะเห็นกายมนุษย์ละเอียด เห็นกายมนุษย์ที่นอนฝัน ออกไป เห็นปรากฏทีเดียวว่า อ้อ กายนี้เองที่เราอนฝันออกไป เห็นปรากฏนี้เอง ไม่ ฝันแล้วก็ไม่เห็น ฝันจึงเห็น เห็นปรากฏกายที่นอนฝันออกไป นี่อริศีล อริจิต อริปัญญา ในกายมนุษย์ที่หายบนี้

ยังมีอริศีล อริจิต อริปัญญา ในกายมนุษย์ที่ละเอียดนั้น ใจกายมนุษย์หยุดหนึ่ง อยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เห็นดวง อริศีล หยุดอยู่กลางดวงอริศีลอีก พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอริจิต หยุดอยู่กลางดวง อริจิตนั้นอีก พอถูกส่วนเข้าก็เห็นอริปัญญา หยุดอยู่กลางดวงอริปัญญานั้นอีก พอ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตตินั้นอีก ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ ญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้า เห็นกายทิพย์ นี่ เข้าถึงอริศีล อริจิต อริปัญญา ในกายมนุษย์ละเอียด

ใจกายทิพย์ก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ พอถูกส่วนเข้า เห็นอะไร เห็นอริศีล หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางอริศีล ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอริจิต หยุด หนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอริจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอริปัญญา หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวง อริปัญญา พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วน เข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติทัสสนะ พอถูกส่วน เข้า เห็นกายทิพย์ละเอียด

ใจกายทิพย์ละเอียดก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอริศีล หยุดอยู่กลางดวงอริศีล ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอริจิต หยุดอยู่กลางดวงอริจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอริปัญญา หยุดอยู่กลางดวงอริปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ ญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็นกายรูปพรหม

ใจกายรูปพรหมก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วน เข้าก็เห็นดวงอริศีล หยุดอยู่กลางดวงอริศีล ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอริจิต หยุดอยู่ กลางดวงอริจิต ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอริปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงอริปัญญา ถูก



ส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ
ญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็นกายรูปพรหม
ละเอียด

ใจกายรูปพรหมละเอียดก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม
ละเอียด ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศีล หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงอิศีล ถูกส่วนเข้า เห็น
ดวงอิจจิต หยุดอยู่กลางดวงอิจจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยุดอยู่กลาง
ดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า
เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า
เห็นกายรูปพรหม

ใจกายรูปพรหมหยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูก
ส่วนเข้า เห็นดวงอิศีล หยุดอยู่กลางดวงอิศีล ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิจจิต หยุด
อยู่กลางดวงอิจจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงอิปัญญา
ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวง
วิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า ก็เห็น
กายรูปพรหมละเอียด

ใจรูปพรหมละเอียดก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม
ละเอียดอีก พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศีล หยุดอยู่กลางดวงอิศีล ถูกส่วนเข้า
เห็นดวงอิจจิต หยุดอยู่กลางดวงอิจจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยุดอยู่
กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูก
ส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูก
ส่วนเข้า เห็นกายธรรม รูปเหมือนพระปฏิมากรเกตุดอกบัวตูม สีเหมือนกระจกคัน
ฉ่องส่องเงาหน้า หน้าตักโตเล็กเท่าไรตามส่วนของกายธรรมนั้น สีเป็นกระจกคันฉ่อง
ส่องเงาหน้า งดงามนัก นั้นแหละกายธรรม นั้นแหละเรียกว่า **พุทฺโธ** หรือเรียกว่า
พุทฺธรัตน์ กายธรรมนั่นเองเรียกว่าพุทฺธรัตน์ นี่ตรงนี้เป็นปัญหายอยู่ตรงนี้ เมื่อเรา
แสดงศีลของสามัญ สัตว์ที่ยังไม่เห็นหรือยังไม่วู้ เป็นสามัญศีล ไม่ใช่อิศีล ศีลผู้ทำมี
ทำเป็น ทำเห็น เป็นอิศีล

ตั้งแต่กายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม
กายรูปพรหมละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด ถึงกายธรรม เมื่อ
เข้าถึงกายธรรมแล้ว ดวงศีลในกายธรรมยังมีอีก



ใจกายธรรมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย พอหยุดถูกส่วนเข้า เห็นดวงศีลอีก ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายใหญ่กว้างแคไหน หน้าตักกว้างแคไหน ดวงธรรมที่เป็นธรรมกายกลมรอบตัว เหมือนยังกับลูกบิลเลียดกลมรอบตัว ใส่เป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า ยิ่งกว่านั้น ไสกว่านั้น วัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย ดวงศีลที่เห็นขึ้นในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นเท่ากัน ดวงธรรมนั้นเท่าไร ดวงศีลนั้นก็เท่านั้น ดวงสมาธิก็เท่านั้น ดวงปัญญา ก็เท่านั้น ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นปัญหาสำคัญนัก ศีลนี้ เมื่อเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนี้ เมื่อเข้าถึงศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนี้แล้วก็ควรจะขยับชั้นขึ้นไปใหม่

ศีลที่แสดงมาแล้วนั้นเป็นปกติศีลไป หรือศีลขั้นต้น ยังไม่ถึงศีลเห็น นี่เป็นธรรมจาศีลไปหรือเป็นปกติศีลไป เมื่อเข้าถึงธรรมกาย พอไปเห็นดวงศีลในธรรมกายเข้า ใหญ่ขนาดวัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย กลมรอบตัว ศีลขนาดนั้น ศีลที่ในกาย ๘ กาย กายมนุษย์ตลอดจนกระทั่งถึงกายอรุปรพหมีละเอียด ๘ กายนั้น ควรเป็นปกติศีลเสีย ต้องขยับขึ้นดังนี้ ดวงศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายก็เป็นอริศีลไป สูงขึ้นขนาดนี้ นี่ได้แก่คนปฏิบัติเป็น สูงขึ้นไปต้องจัดตั้งนี้เป็นอริศีล เพราะศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นยิ่งกว่าดวงศีลในกายทั้ง ๘ กายที่แล้วมา

เข้าถึงกายธรรมแล้ว กายธรรมไม่ใช่กายในภพ เป็นกายนอกภพ กาย ๘ กาย กายมนุษย์ กายมนุษย์ละเอียด เป็นกายในภพ กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด พวกนี้ กายอยู่ในภพ กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด นี่เป็นกายอยู่ในรูปภพ กายอรุปรพหมี กายอรุปรพหมีละเอียด อยู่ในอรุปรพภพ กายเหล่านี้อยู่ในภพ ศีลก็ควรจะเป็นปกติศีลไป เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้ว ศีลในกายทั้ง ๘ นั้นก็เป็นปกติไป ดวงศีลที่ใส วัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่าหน้าตักธรรมกาย นั้นเป็นอริศีลแท้ๆ ไม่เคลื่อนหละ คราวนี้ถูกแน่ละ

ใจกายธรรมก็หยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีลนั้น ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงสมาธิ นั้นอริจิตแท้ๆ เข้าถึงดวงอริศีล ดวงอริจิต ได้ตั้งนี้แล้ว กลางดวงอริจิตนั้นก็เป็สดวงอริปัญญาเท่ากัน ดวงเท่าๆ กัน หยุดอยู่กลางดวงอริปัญญา ถูกส่วนเข้าก็ถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็นกายธรรมละเอียด หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป



ใจของกายธรรมละเอียดยกหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศิสีอีก หยุดอยู่กลางดวงอิศิสี ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิจิตอีก ดวงเท่าๆ กัน วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัวเท่ากัน หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอิจิตอีก ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงอิปัญญาอีก ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติอีก ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีก ถูกส่วนเข้าก็เห็นกายธรรมพระโสดา หน้าตัก ๕ วา สูง ๕ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจกายพระโสดาก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา หยุดหนึ่งถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศิสีอีก วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว หยุดอยู่กลางดวงอิศิสี ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิจิตอีกเท่ากัน หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงอิจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญาเท่ากัน หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงเท่ากัน หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็นกายพระโสดาละเอียด หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจของพระโสดาละเอียดก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียด พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศิสี หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอิศิสี ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิจิต หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอิจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็นกายพระสกทาคา หน้าตัก ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจของกายพระสกทาคาก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกทาคา ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอิศิสี หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงอิศิสี ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอิจิต หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงอิจิต ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอิปัญญา หยุดอยู่กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้าก็เห็นกายพระสกทาคาละเอียด หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจของพระสกทาคาละเอียดก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียด ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศิสี หยุดหนึ่งอยู่กลางดวงอิศิสี ถูกส่วน



เข้า เห็นดวงอิจิต หยดหนึ่งอยู่กลางดวงอิจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็นกายพระอนาคา หน้าตัก ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจของพระอนาคาก็หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคา พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศีล หยดหนึ่งอยู่กลางดวงอิศีล ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิจิต หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงอิจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยดหนึ่งอยู่กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า ก็เห็นกายพระอนาคาละเอียด หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจของพระอนาคาละเอียดก็หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอิศีล หยดอยู่กลางดวงอิศีล ถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงอิจิต หยดหนึ่งอยู่กลางดวงอิจิต ถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิปัญญา หยดหนึ่งอยู่กลางดวงอิปัญญา ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติ หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ ถูกส่วนเข้า เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ถูกส่วนเข้า เห็นกายพระอรหันต์ หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจของพระอรหันต์ก็หยดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหันต์ พอถูกส่วนเข้า เห็นดวงอิศีล ตรงนี้แหละเป็นปัญหาอยู่ ที่เรียกว่าเป็นอิศีล พอถึงพระอรหันต์แล้ว อีกชั้นหนึ่ง หมดกิเลสเสียแล้ว ถ้าหากว่าเป็นวิราคชาตุวิราคธรรม ดวงศีลในดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหันต์ถ้าหากว่าเป็นอิศีลจะซ้ารอยกันไป ควรจะเป็นวิมุตติศีล เพราะท่านเป็นวิมุตติทั้งเรื่องเสียแล้ว พระอรหันต์ควรเป็นวิมุตติศีล แล้วดวงนั้นวัดผ่าศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว ศีลดวงนั้นเป็นวิมุตติศีล เป็นวิมุตติเสียแล้ว ท่านหยดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติศีลนั้น ถูกส่วนเข้าก็เข้าวิมุตติจิต หยดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติจิตก็เข้าถึงวิมุตติปัญญา หยดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติปัญญานั้น เข้าถึงวิมุตติ หยดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึงวิมุตติญาณทัสสนะ หยดหนึ่งอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้า เห็นกายพระอรหันต์ละเอียด หน้าตักขยายส่วนหน้าขึ้นไป ๓๐ วา ที่เดียว กลมรอบตัวเท่าหน้าตักธรรมกายละเอียด ละเอียด



หนักขึ้นไปเท่าไรก็โตหนักขึ้นไป ละเอียดหนักขึ้นไปเท่าไรก็โตหนักขึ้นไปนับอสงไขย
ไม่ถ้วน ละเอียดขึ้นไปดังนี้ แต่ว่าต้องเดินไปแฉนี้ ผิดแฉนี้แล้วก็ไม่ถูกอริศีล อริจิต
อริปัญญา ถูกแฉนี้ก็จะถูกอริศีล อริจิต อริปัญญา เป็นลำดับไป ถูกหลักนี้จึงจะไป
นิพพานได้ เมื่อถึงพระอรหันต์ก็ไปนิพพานทีเดียว ทางอื่นไม่มีทางไป มีทางไปนิพพาน
เท่านั้น เมื่อถึงพระอรหันต์แล้ว พระพุทธเจ้าท่านประพฤติปฏิบัติถึงพระอรหันต์แล้ว เป็น
พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าในโลกแล้ว ท่านก็ส่งอัครมณีนัยสัสด์ ว่านี่เราปฏิบัติ
มาถึงแค่นี้แล้วเราจะเคารพอะไร เราไม่เห็นมีใครควรเคารพใน ๓ ภพ กามภพเป็นกาย
มนุษย์ กายสัตว์นรก กายสัตว์เดรัจฉาน กายเปรต กายอสุรกาย หรือกายมนุษย์ก็ดีใน
ภพมนุษย์ กายมนุษย์ กายทิพย์ ในจาตุมหาราช ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี
ปรนิมมิตวสวัตดี ในกามภพนี้ หย่อนกว่าเราทั้งนั้น ไม่ถึงเรา ท่านมาขยับขึ้นมาถึงรูป
พรหม ๑๖ ชั้น พรหมปาริฉตชา พรหมบุโรหิตา มหาพรหมา ปริตตภา อัมปมาณาภา
อาภัสสรา ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา สุภิกิณหา เวหิผลา อสัณญัสตตา ๑๑ ชั้น
นี้ กายต่ำกว่าเราทั้งนั้น อวิหา อตปปา สุตัสสา สุตัสสี อกนิฏฐา นี่เป็นที่อยู่ของกาย
พรหม ต่ำกว่าเราทั้งนั้น ที่ไม่ได้มรรคผล จนไปถึงกายอรูปพรหม ๔ ชั้น อากาสาณัญ
จายตนภพ วิญญานัญจายตนภพ อาภิกญัญจายตนภพ เนวสัณญานาสัณญายตนภพ
ก็ไม่ลดลงไปได้ เราสูงกว่าทั้งนั้น เราจะเคารพใคร สักการะใคร นับถือใคร จึงจะ
สมควร ท่านก็สวดธรรมกายพระอรหันต์ ถอยออกไปนิพพาน มีเท่าไรๆ ก็เข้ากลาง
หนักเข้า ไปถามพระพุทธเจ้าที่ไปนิพพานแล้วเก่าๆ มากน้อยมีเท่าไรรู้เรื่องหมด ว่า
พระพุทธเจ้าเก่าๆ นับถือใคร บูชาใคร เคารพใคร มีตำรับตำรายืนยัน เป็นเนติแบบ
แผนที่เดียว ท่านวางตำรับตำราไว้ว่า

เย จ อติตา สมพุทธา
โย เจตรหิ สมพุทโธ
สพเพ สทุธมมครุโน
อถาปี วิหริสสนฺติ
ตสฺมา หิ อตฺตกาเมน
สทุธมโม ครุภาตพโ

เย จ พุทธา อนาคตา
พหุหนํ โสภนาสนโน
วิหริสฺส วิหรนฺติ จ
เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา
มหตฺตมภิกขฺชตา
สํ พุทฺธาน สาสนนฺติ

อง.จตุกก.(บาลี) ๒๑/๒๑/๒๗

นี่เป็นตำรับตำรา พระพุทธเจ้าท่านดำริเมื่อได้ตรัสรู้แล้วว่า พระสัมพุทธเจ้าเหล่า
ใดในอดีตกาลที่ล่วงไปแล้วทั้งหลาย พระพุทธเจ้าเหล่าใดที่ปรากฏในปัจจุบัน พระพุทธ



เจ้าทั้งหลายเหล่าใดที่จะมาในอนาคตกาลภายภาคข้างหน้า พระสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดผู้
ซึ่งยังความโศกของประชาชนเป็นอันมากให้วินาศไป ซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ **สพฺเพ**
สทฺธมฺมครุโน ล้วนเคารพสัทธรรมทั้งสิ้น เคารพสัทธรรมทีเดียว **วิหริสฺสุ วิหรนฺติ จ**
อถาปิ วิหริสฺสนฺติ พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดมีอยู่แล้วด้วย มีอยู่ในบัดนี้ด้วย ทั้ง
จะมีต่อไปในภายภาคเบื้องหน้าด้วย **เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา** ที่เคารพสัทธรรมเป็น
ธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เคารพสัทธรรมอย่างเดียว **ตสฺมา हि อตฺตกาเมน**
เพราะเหตุนั้น บุคคลผู้รักตน สงสารตน ยินดีต่อตน จำนงความเป็นใหญ่ ควรเคารพ
สัทธรรม ควรทำการเคารพสัทธรรม นี่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ปรากฏ
อย่างนี้

เคารพสัทธรรม เคารพอย่างไร เคารพไม่ถูก ไม่ใช่เคารพง่าย ๆ ที่ได้เข้า
กายพระอรหันต์นี้มาอย่างไรละ ใจก็ต้องหยุดนะซี เริ่มต้นก็ต้องหยุดอยู่ศูนย์กลางดวง
ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ พอหยุดถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล
หยุดอีกนั่นแหละ พอเข้าถึงดวงสมาธิก็หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก พอถูกส่วนเข้าก็
เห็นดวงปัญญา พอเข้าถึงดวงปัญญาก็หยุดอยู่กลางดวงปัญญาอีก เข้าถึงดวงวิมุตติก็
หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติอีก เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณ
ทัสสนะอีก ก็เข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด

ใจกายมนุษย์ละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด
อีก หยุดที่ใจหยุดนั่นแหละ ถูกแหละ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์
ละเอียดอีก เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีลอีก เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลาง
ดวงสมาธิอีก เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา หยุดอันเดียว เข้าดวง
วิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวง
วิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดียวแหละ หยุดในหยุดเรื่อยไปก็เข้าถึงกายทิพย์

ใจกายทิพย์ก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์อีก หยุดนั่นแหละ
สำคัญ หยุดนั่นแหละเป็นตัวสำเร็จ หยุดอันเดียวเท่านั้นแหละ ทางพุทธศาสนาเป็น
เป้าหมายใจดำ หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวง
ศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า ถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ เข้าถึง
ดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ
หยุดอันเดียวถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดียวเท่านั้นก็เข้าถึงกายทิพย์ละเอียด



ใจกายทิพย์ละเอียดก็หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีลก็เห็นดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็เข้าถึงกายรูปพรหม

ใจกายรูปพรหมก็หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม หยุดอันเดียวเข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด

พอเข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด ใจของรูปพรหมละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีล เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดียวแหละตัวสำเร็จ นี่แหละหัวใจเฉพาะพระพุทธศาสนาแหละ อย่าไปเข้าใจอื่นนะ เข้าใจอื่นเหลวหละ ก็เข้าถึงกายอรุปรหม

ใจของกายอรุปรหมก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรุปรหมนั้นแหละ ก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีลอีก เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิอีก เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาอีก เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติอีก เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีก ก็เข้าถึงกายอรุปรหมละเอียด

ใจกายอรุปรหมละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรุปรหมละเอียดอีก ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีลอีกก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิอีก เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติก็เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะอีกก็เข้าถึงกายธรรม หยุดอันเดียว อย่าเลอะ ทางอื่นไม่ได้ พอหยุดเข้าได้ละก็ ถูกเป้าหมายใจดำของพระพุทธศาสนาทีเดียว

ใจกายธรรมก็หยุดหนึ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย พอถูกส่วนเข้าก็ถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลาง



ดวงสมาริกก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุด
อยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ
ญาณทัสสนะ ก็เข้าถึงกายธรรมละเอียด

ใจกายธรรมละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด
หยุดอันเดียว พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าก็
เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวง
ปัญญา ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติ
ญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เข้าถึงกายพระโสดา

ใจกายพระโสดาก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีลก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระโสดาละเอียด

ใจกายพระโสดาละเอียดก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียด พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีลก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็เข้าถึงกายพระสกทาคา นี่ถ้าไม่หยุดแล้วเข้าไม่ถึงแท้ๆ

ใจของกายพระสภากาฬหะอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสภากาฬหะเข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีลก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็เข้าถึงกายพระสภากาฬหะเอืยด

ใจกายพระสกทาคาละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียดก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงศีลก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอันเดี่ยวนั้นแหละก็เข้าถึงกายพระอนาคา



ใจของกายพระอนาคาก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคา พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีลก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็เข้าถึงกายพระอนาคาละเอียด

ใจกายพระอนาคาละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคาละเอียด พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีลก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็เข้าถึงกายพระอรหัต

ใจของกายพระอรหัตก็หยุดไม่ถอยเลย ไม่เขยื้อนทีเดียว หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหัต ไม่เขยื้อนทีเดียว เข้าถึงดวงวิมุตติศีล ใจของพระอรหัตก็หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงวิมุตติศีล ก็เข้าถึงดวงวิมุตติสมาธิ ใจของพระอรหัตก็หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติสมาธิ เข้าถึงดวงวิมุตติปัญญา หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติปัญญาก็เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่นั่นก็เข้าถึงกายพระอรหัตละเอียด แบบเดียวกันอย่างนี้

เมื่อรู้จักใจกลางพระศาสนาดังนี้ละก็ ปล้ำใจให้หยุดเท่านั้น ภูทางไปพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ให้ถูกต้องร่องรอยความประสงค์ของพระพุทธศาสนา แต่ว่าต้องอาศัยศีล สมาธิ ปัญญา ต้องอาศัยอริศีล อริจิต อริปัญญา ต้องอาศัยวิมุตติศีล วิมุตติจิต วิมุตติปัญญา ถ้าไม่อาศัยทางนี้เดินละก็ไปไม่ได้ ถ้าไม่อาศัยศีล สมาธิ ปัญญา อริศีล อริจิต อริปัญญา ไม่อาศัยวิมุตติศีล วิมุตติจิต วิมุตติปัญญา แล้วไปไม่ได้ ไปไม่รอดทีเดียว เหตุนี้ทางพระพุทธศาสนาจึงได้วางตำราไว้ว่า วินัยปิฎก คือศีลนั่นเอง ย่อลงใส่ศีลนั่นเอง สุตตันตปิฎก ย่อลงก็จิต ที่เรียกว่าสมาธินั่นเอง ปรมัตถปิฎก ย่อลงก็ปัญญานั้นเอง ตรงกับอริศีล อริจิต อริปัญญา วิมุตติศีล วิมุตติจิต วิมุตติปัญญา อันเดียวกันนั่นเอง

นี่เป้าหมายใจดำของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างนี้ เมื่อรู้จักหลักอย่างนี้ ต้องทำให้ถูกอย่างนี้ เมื่อทำให้ถูกอย่างนี้ก็ถูกใจดำทางพระพุทธศาสนา ถ้าไม่เดินทางนี้ก็ไม่ได้เรื่อง เอาหลักไม่ได้ เมื่อทำถูกต้องอันนี้ละก็ พบพระพุทธศาสนาก็ได้เรื่อง เอาตามหลักได้ ก็ถูกขายจีวรของพระพุทธเจ้าอยู่ ถ้าว่าทำไม่ถูกต้องนี้เหมือนอยู่คนละจักรวาล ถ้าว่า



ถูกหลักดังนี้แล้วดังนี้แหละ เออญฺหิ โน สิกฺขิตพฺพํ จริงอยู่อย่างนี้แหละ ท่านทั้งหลาย
ควรศึกษา ไม่ศึกษาอย่างนี้ก็เอาตัวไม่รอด

ที่ชี้แจงแสดงมานี้ตามวาระพระบาลี คลี่ความเป็นสยามภาษา ตามมตยาธิบาย
พอสมควรแก่เวลา เอเตน สจฺจวชฺเชน ที่ได้อ้างธรรมเนียมปฏิบัติตั้งต้นจนอวสานนี้ สทา
โสตถิ ภวนฺตุ เต ขอความสุขสวัสดิ์จงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดามาสโมสรใน
สถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติยุติธรรมิกถา
เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

